

Szeged a nagy kórházváros.

(Saját tudásitónktól.) Szeged földrajzi fekvése, higiénikus intézményei, férőhelyiségei és még sok egyéb intézménye már eleve arra predesztinálták városunkat, hogy itt minél több tartalék kórház állíttassék fel. Erre való tekintettel újabb és újabb tanácskozások folynak az ide utalt vagy ide utalandó sebesültek elhelyezéséről. Újabbban *Cicatricis* Lajos dr. főispán elnökleite alatt arról foly a tanácskozás, hogy az *Államvasutak internátusa* rendeztessék be kórháznak s arról, mi történjék az onnan kiszoruló kis diákokkal. A főispán, aki bámulatos energiával és agilitással intézi az ügyeket, azt az eszmét vetette fel s ez ma már meg is valósult, hogy a többi konviktusban nyerjenek ezek a növendékek elhelyezést, minden intézetben anynyi, amennyi elfér. Az értük járó tápdíjat, a rájuk arányosan eső fűtést, világítást, mosást pedig a Máv. fizeti azokon a kereteken belül, amelyek megfelelnek az intézet költségvetésének. Ezzel 5—600 sebesült részére lesz ismét hely.

A péntek délután 5 órakor a városháza bizottsági termében a főispán elnökleite alatt megtartott értekezleten, amelyen résztvettek az összes szegedi konviktusok igazgatói, a jövő eshetőségeire való tekintettel arról is

szó volt, hogy mi történjék, ha a katonaságnak még ezentul is szüksége lesz újabb kórházak föllállítására. Miután az a cél, hogy a *középiskolák a lehetőségek minden határán belül folytassák a működésüket*, esetleg a konviktusok írttessenek ki, a *növendékek* pedig a konviktusokban fizetett díjazás mellett *magánházakhoz* adassanak ellátásba. Bár ez a megoldás existencialiter érinti az egyes konviktusokat, a főispán módus procedendije mégis helyeslésre talált, miután mindenkit áthatott az a tudat, hogy minden anyagi, erkölcsi és szellemi erőnket a legnagyobb önzetlenséggel kell a háborús cél szolgálatába állítani. Ahol így megértik az emberek egymást és a helyzetet, ott mindig találnak kellő megoldást, különösen az olyan bölcs utmutatás és vezetés mellett, mint *Cicatricis* Lajos főispáné.

Külön kell megemlékeztünk a villamosvasut nagylelkű ajánlatáról, amelyet *Rosenfeld* Nándor igazgató terjesztet elő s amelynek értelmében azokat a vasutas gyerekeket, akik az újszegedi szerb-bánati konviktusba telepítetnek, a villamos vasut ingyen fogja szállítani az iskolába.

A főispán ezért rögtön a gyűlésen fejezte ki köszönetét.

Mohamedának szövetsége.

Írta:
HUSZEIN BEN ISRA.

Itt minálunk a legutolsó üzég is tudta, hogy az emir hadat indít az oroszok ellen, de váratlanul ért mindnyájunkat az Európában kitört világháború híre.

Törökország, Perzsia, Afganisztán északi határán egy jeladásra, egyöntetűen indult meg a támadás közös ellenségünk: Orosz-Ázsia ellen. Sokat tudnék írni erről a roppant nagyságu és jelentőségű eseményről, talán lesz is alkalmam több oldalról rávilágítani majd, most azonban egyelőre csak két dologra akarok kiterjeszkedni. Egyik *Afganisztánról*, ennek az országnak erejéről és politikájáról szól, a másik pedig arról az érdekkapcsolatról, amely az ázsiai mohamedánokat mind egy táborba vitte az oroszok és angolok ellen.

Az afgán emir országa csupa hegységből áll, *Magyarországnál kétszerre nagyobb terület*, amelyen vad, harcias, állattenyésztő nép lakik. Jó ázsiai szokás szerint a különböző törzsek szakadatlan ellenségeskedésben voltak egymással, amíg India felől az angolok nem kezdték fenyegetni az ország önálló létét, északról pedig a nagy előázsiai sik-ságokon meg nem jelentek az orosz cár katonái. Még a legutolsó évtizedben is egymást érték az angol és orosz kereskedelmi misz-sziók, politikai követségek a herati szerailban és Kabulban, a fejedelem székhelyén. Az angolok 1890. óta ugyszólván az egész kereskedelmet kezükbe vették, az oroszok pedig vasutat építettek Merwből Herat felé. 1909. októberében történt, hogy északi Afganisztánban egy pár orosz kereskedőt rablók kifosztottak és turkomán kíséreit legyilkolták. Ebből az esetből kifolyóan orosz katonaság szállotta meg a határvárosokat és ott állandóan berendezkedtek. Az angolok ugyanekkor szepoi ezredeket küldtek a déli határra.

A függetlenségére féltékeny, harcias afgán nép ekkor ismerte föl helyzetének veszedelemét és azóta az ország csodálatos változáson ment át.

Csak mi, akik itt élünk köztük, érezzük igazán, hogy milyen óriás erőfeszítés kellett ahhoz, hogy a tadsikok és gilzaik már nem lövöldöznek egymásra a herati vásárookban, hogy a *villongó családok kibékültek egymással*, hogy az idegenek életére kinos gonddal vigyáznak, hogy az adók általánossá tételét be lehetett hozni, hogy a féktelen üzég legények reggeltől estig *katonai gyakorlatokat* végeznek.

Egy 1908-ban kelt kimutatás szerint 50,000 katonája és 200 ágyuja volt akkor az országnak; a katonaság kiselejtezett indiai puskákkal volt ellátva és kiképzése ázsiai

színvonalon állt. 1909-ben *új-török katonatisztek* jelentek meg a kabuli udvarban és azóta minden évben újabb missziók érkeznek Törökországból, Perzsiából, sőt Brit-Indiából is. Titokzatos alkudozások, vendéglátások folytak és mindnyájan éreztük, hogy *nemcsak a mi népünk, hanem az egész mohamedánság készül valamire.*

Az utolsó tíz esztendő alatt Afganisztán csodálatos módon civilizálódott és nagy erőfeszítéseket tett gazdasági helyzetének rendezésére és katonaságának modernizálására.

Heratban két gyalogezred és egy tüzérezred van, azonkívül lovasok és utászok. Európái szem el sem tudja képzelni, hogyan festenek ezek a *harcra született óriások a legmodernebb felszereléssel* és a monarchia bosnyák formaruhájához hasonló pompás, por-szinü ruhájukban. Hogy mennyi lehet a kiképzett katonaság, azt pontosan nem tudom, mert csodás módon tudnak mindent eltitkolni és aktív katonaságuk jórésze is otthon van és polgári foglalkozást űz, de *minden harmadik hónapot kaszárnijában tölt.*

Annyi bizonyos, hogy *Oroszországra nagyon kellemetlen meglepetés vár* ennek a Mauser puskás, acélágyus népnek részéről, amely már egy évtizede készül fogcsikorgató, dühös buzgalommal a leszámolásra Észak és Dél ellen.

Hogy a háború eddig ki nem tört, annak főoka a *külső viszonyokban keresendő.*

Törökországban az új-török mozgalom sikere lángra gyújtotta minden izlamita nép jobb jövőbe vetett reményeit, de *Perzsia szomorú sorsa mindenfelé megkötötte a kezeket.* Perzsiát az 1907. év októberében kelt angol-orosz megegyezés és ennek végrehajtása: *Hartwig* teheráni követ intrikái már a tönk szélére juttatták. E szomszédos mohamedán állam gyöngesége és az indiai mohamedánok rossz helyzete kitolta az afgán háború kitörését jobb időkre, de egyszersmind *fölkeltette minden mohamedán népben a közös érdek tudatát.*

Az angol és az orosz sokat vétett az *Izlám* ellen. Mindenki előtt ismeretes, hogy az angolok előázsiai politikája egy sarkon fordult: az egyiptom-indiai vasuton, éppen úgy, miként afrikai törekvéseiknek meg az Alexandria—Fokváros vasutvonal kiépítése a célja. Egyiptomnak előbb-utóbb bekebelezése, a máhdi háborúja, a szudáni véres harcok, Oranje szabad állam megszerzése és a bur-háború mind az angol Északnak az angol Déllal való egyesülését szolgálja.

Ázsiában a Nyugatot akarják összekötni Kelettel. Egyiptomból Mezopotánián és déli Perzsián át Indiába akarják vezetni a

vasutat és így szárazföldi uton akarják az angol kereskedelem főforrását, Indiát közelebb hozni magukhoz.

Amíg azonban Afrikában műveletlen, vad népek vagy elszigetelt gyarmatosok külön-külön érdekeivel és szörványos ellenállásával kellett küzdeniök, addig ázsiai munkájuk egységes és közös érdekeket sért és egyöntetű ellenállással fog találkozni. Eddig elfoglalták Beludsisztánt, alattomosan megszerzték Egyiptomot, a két végső állomást. Mezopotániában, a bagdadi vasut építésénél hatalmas riválisra bukkantak a *németekben.* Az egész vonalon azonban kizsákmányolt, megalázott izlámita népek érdekeit sértették.

A török birodalomtól vasutépítő koncessziókat nyertek. Perzsiában már nem ment ilyen könnyen a dolog. Perzsia és Afganisztán északi határán áll kielégíthetetlen étvágyával, India felé sóvárgó tekintettel az orosz.

Az angol-orosz-francia ántántról *Edvárd Grey* úgy nyilatkozott 1907. novemberében, hogy Anglia csatlakozásának egyik nevezetes föltétele volt a perzsa megegyezés. Ebben a megegyezésben Oroszország megígéri, hogy India északnyugati határán sem katonai, sem kereskedelmi vasut címén stratégiai utvonalat nem fog építeni és beleegyezik abba a tervbe, hogy Anglia Dél-Perzsiában kiépíthesse az indiai—egyiptomi vasut perzsa szakaszát. Anglia viszont csatlakozik az európai kettős ántánthoz és átengedi Oroszország érdekkörébe Észak-Perzsiát.

Igy osztozkodott ez a két nagy rabló egy független ország területén és minden javán. A megegyezés után csodálatosképen belső viszályok törtek ki a szerencsétlen Perzsiában és rendet csinálni véletlenül éppen Oroszország és Anglia jelent meg, akik aztán az előre kiszemelt területeket valóban érdekkörükbe is vonták.

Ez a ragadozás nemcsak a perzsákat keserítette el, hanem az *összes mohamedán népek szívében felforraltta a vért.* Isztambultól Adenig és a Pendsabig *mindenütt kibékült az Izlám két felekezete*, a szuniták és a szüiták, folytonosan érintkeztek egymással, *titkos megegyezések történtek és csak a kedvező órát várják, amikor az egész vonalon egyszerre föllépnek elnyomóik ellen.*

Télen és tavasszal úgy gondoltuk, hogy a kabuli emir egymagában, elsőnek fogja megkezdzeni a háborút, de az európai háború kitörése bizonyára az együttes támadást fogja előidézni.

Ha az orosz gyalogság megfogja Bokharában és a hindu repoi-kat elviszik a Pendsabból, akkor elérkezik az idő, a mire elnyomott haraggal, sápadt harci dühvel már régóta vár Ázsia 165 millió mohamedánja és megkezdődik a harc három millió kilométernyi vonalon.

A bosnyák oroszlánok.

— Hogy foglalták el a Halálsáncot? —

Szerbia, október végén.

A Drinán történt átkelésünk után egyik bosnyák zászlóaljunk egy kapitány vezénylete alatt *B.* magaslat felé indult, hogy azt birtokába vegye. A magaslat teljesen meg volt rakva ellenséggel és folytonos tüzerharc közepette mentünk előre. Gránátok és srappellek röpködtek, kellemetlen zizegessel. Nemsokára ellenséges gyalogsági tűz körzetébe jutottunk. Tizenegy óra felé a zászlóali három századának támadást vezényelték. Kifejlődöttünk és előre mentünk. A hátunk mögött gépfegyvereink megnyitották a tüzelést az ellenséges sáncokra, hogy előrehaladásunkat megkönnyítse. Gyalogsági gépfegyver és tüértűz pokoli koncertbe olvadt össze. A golyók jégeső módjára röpködtek körülöttünk, de mi gépfegyvereink fedezete alatt csak előre mentünk. Gépfegyvereink *valóságos ólomesőt ontottak a szerb sáncokra*, amelyeket az ellenség hamarosan kiűrtett és a hátul elterülő szilvásokban és az